

30.08.2013

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite YM009:00/2012

Asia **Rakentamisen materiaalitehokkuuden toimenpideohjelma**

Museovirasto on perehtynyt Rakentamisen materiaalitehokkuuden edistämishojelman loppuraporttiluonnokseen (28.6.2013) ja esittää siitä lausuntonaan seuraavan.

Rakentamisen materiaalitehokkuuden edistämishojelman taustalla ovat sekä rakentamisen ohjaukseen että jätteen synnyn vähentämiseen liittyvät tavoitteet. Ohjelmaan on kirjattu, että rakennus- ja purkujätteen määrän vähentämisessä ensisijaisena tavoitteena on ehkäistä jätteen syntyä, sen jälkeen valmistella uudelleenkäyttöä, sitten kierrätystä rakennusosina tai materiaalina taikka hyödyntämistä energiana. Lähes 60 % rakennus- ja purkujätteistä syntyy korjausrakentamisessa.

Museovirasto pitää tärkeänä edistää ohjelmaan kirjattuja tavoitteita: säästävää korjauskulttuuria, suunnitelmallista ylläpitoa ja huoltoa sekä oikea-aikaista korjaamista. Virasto näkee nämä tavoitteet samansuuntaisina säilyttämisen tavoitteen kanssa. Korjauskohteissa materiaalitehokkuuteen pyrkiminen voi vähentää purkuja ja ylikorjaamista.

Niiden rakennusosien, jotka kuitenkin joudutaan poistamaan alkuperäiseltä paikaltaan, uudelleenkäytön mahdollisuuksia on tärkeää lisätä. Tässä kokemusten kerääminen korjauskeskuksilta ja rakennustarvikkeiden kierrätysyrityksiltä voisi nostaa esiin kehittämistarpeita ja -ideoita.

Lukuun 2.4 on kirjattu rakentamisen materiaalitehokkuuteen liittyviä esteitä ja ongelmia. Myös suojelukohteiden korjaushankkeissa ongelmana on usein ylivoimainen purkaminen. Se on vältettävissä tai vähennettävissä hyvällä suunnittelulla ja tiedonkululla työmailla, asenteisiin vaikuttamalla ja tietoa lisäämällä. Korjaustyössä tulee käyttökelpoisen merkitystä korostaa. Tuotteiden ja materiaalien koko elinkaarta tulisi tarkastella, myös taloudellisesta näkökulmasta. Purkaminen kumuloituu, rakenteisiin puuttuminen (avaukset, läpiviennit) johtaa nykyisellään usein täytteen ym. poistoon, joka puolestaan vaatii laajempia purkutoimenpiteitä. Suunnitteluvaiheen tärkeys ennakoivana on olennainen, mutta sen ohella on korjaushankkeissa tärkeää varautua myös työmaa-aikatauluissa yllätyksiin.

Luvussa 3 Tavoitetila vuonna 2020 kirjauksiin Museovirasto esittää lisättäväksi ”Korjaushankkeet suunnitellaan ja toteutetaan huolellisesti säästävällä korjaustavalla, välttämällä turhaa purkamista ja ylikorjaamista.” Samoin tulisi korostaa korjauksissa käytettävien uusienkin materiaalien soveltuvuutta materiaalikiertoon.

Toimenpiteissä on useita hyviä kohtia. Esimerkiksi kohtaan 4.2. on kirjattu julkisten korjaushankkeiden näkeminen esikuvallisina, mihin pitäisi pyrkiä. Kulttuurihistoriallisesti merkittävät rakennukset tai suojelukohteet voisivat olla mallikohteita, joissa säilyttävän ja säästävän korjaamisen parhaita käytäntöjä ja toimintatapoja haetaan, esimerkiksi kehittämällä rakenteita mahdollisimman vähän rikkovia työtapoja tai työmaajärjestelyjä. Museovirasto osallistuu 4.2. toimenpiteeseen eri-ikäisten materiaalien tiedon kokoamiseen

tietokantaan, kuten onkin merkitty. Vastaavasti toimenpiteessä, jossa pilotoidaan säästäviä ja materiaalitehokkaita menetelmiä julkisissa korjaushankkeissa, Museovirasto voisi omalta osaltaan olla mukana, erityisesti kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten tai suojelukohteiden ollessa kyseessä.

Säilyttävää korjaamista tulisi painottaa nykyistä enemmän julkisten tukien jakokriteereissä.

Yli-intendentti

Ulla Salmela

Yliarkkitehti

Sirkkaliisa Jetsonen

Tiedoksi Opetus- ja kulttuuriministeriö